

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsacega mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XIX.

V Ljubljani 10. vinotoka 1866.

List 29.

Misijon v Smledniku.

Veselo novico vam danes naznanimo, ljubi bravci! — imeli bomo namreč v naši lepi, prostorni Smleški farni cerkvi ljudski misijon, kterege so nam na prošnjo našega iskreno gorečega gospod fajmoštra M. Preželjna ravnokar in sicer z veseljem dovolili milostljivi naš knez in škof. Bog bodi zahvaljen in preblažena Devica Marija za to milost! Vodili pa bodo misijon častiti oo. jezuiti: P. Valjavec in P. Doljak iz Požege na Slavon-skem in P. Bankič iz Gorice, vsi Slovani, prvi še celó Gorenec. Začel se bo ta sveti čas zveličanja 4. novembra ob štirih popoldne s slovesnim sprejemom došlih gg. misijonarjev in z vvodnim govorom, litanijami ter z žegn-om, in bo terpel do 15. novembra, na kateri dan bomo postavili častitljivi misijonski križ, ki bo imel napis z med-natimi čerkami: Sv. misijon od 4—15. novembra 1866. — Nadjamo se veliko ljudi tudi iz bližnjih fará, ker sliši se že od vsih strani popraševanje: ali bo misijon v Smledniku in kdaj? Zvedilo se je namreč, da ga snu-jemo že kake tri mesce. Prav za prav bo misijon za domačo faro, pa postregli bomo, kolikor bo le mogoče, tudi ptujcem; tedaj vabimo s temi versticami vsakega, kateri želi se vdeležiti ga. Spovednikov bomo imeli ka-kih 16 z gospodi misijonarji vred. Ta misijon bo prvi na Kranjskem, ki ga bodo vodili oo. jezuiti. Bog pa, Oče vse milosti, nam daj obilen blagoslov — (in kmali enak silo potreben misijon tudi v Ljubljano Vr.)!

V Smledniku 6. vinotoka 1866. M—b—j—v.

Sv. Detinstvo in njegove čuda na otoku Tsov-Ming-u.

Na Kitajskem, kakor nekaj v Rimu, ima oče pra-vico, da smé prodajati svoje otroke. Kitajci, ki skerbé le za svojo osebo, ne poznajo ne človekoljubnosti ne očetovske ljubezni. To živinsko samoljubje je krivo, da se tam vsako leto toliko otrok pomori. Vlada ne brani tega hudodelstva; policija v Peking-u vsako jutro po-bere otroke, ktere so njih starši iz hiš pometali; vse skupaj, žive in mertve naložé na voz in jih spravijo v jamo zunaj mesta. Nekteri pravijo, da se jih vsako leto do 30.000 tako zaverže; drugi pa govore, da do 10.000. Prebivavci poleg rék jih mečejo v vodo; poprej jim pa bučo okoli vratu privežejo, da je glava nad vodó. Tako plavajo mertvi otroci po vodah, in ljudje se toliko me-nijo za to, kolikor ko bi bili mertvi psi.

Božja previdnost, ktera je poslala ubogim otrokom v Evropi sv. Vincencija Pavlanskega, usmilila se je tudi teh ubožčikov. Častitljivi škof iz nansijskega mesta (Nancy) na Francoskem, Forbin Janson, ki je bil sam misijonar, je zbudil ljudi po keršanskem svetu, da so jeli pomagati tem ajdovskim otrokom iz njih strašne

nesreče. V zvezi z nekterimi višjimi duhovni, predniki misijonskih družb, in z nekterimi svetnimi ljudmi je pri-pravljaj vse, kar je bilo potreba za to početje. Povsod so hvalili njegovo lepo misel, in ni bilo dolgo, da se je vsa francoska dežela vnela za to početje. Duhovni so ustanovili družbe otročičev, ki so molili in vbogajme dajali, in opravilno vodstvo, čigar ud je bil škof v Nansi, je dobilo precej denarjev. Pobožni mašnik, ki je večji del svojega premoženja, 30.000 frankov, za to družbo obernal, je umerl l. 1844. Ta družba se je raz-širila po Belgij, po mnogih krajih na Nemškem, tudi po Laškem, Španjolskem, Angleškem, še celó v Ame-riki so osnovali take družbice; na Dunaji na Avstri-janskem je središno svetovavstvo, ktero sprejema denar iz posameznih škofij.

Ta družba ima svoje ime od Božjega deteta Jezusa; sprejemljejo se otroci precej od prve starosti do časa, ko opravijo pervikrat sv. Obhajilo. Razun teh so tudi udje vsake starosti, imenovani „zavezniki.“ — Vsak dan se moli češenamarija s pristavkom: „Sveta Devica Marija, prosi za nas in za uboge ajdovske otroke!“ Če je dete še premlado, moli kdo drugi namesti njega. Vsaki mesec se dá vbogajme po 2 solda in vsak mesec se bere v naj pglavitnejših cerkvah, posvečenih Božjemu Detetu in Devici Marii, sveta maša za otroke, za kte-rih časno in večno življenje skerbi ta družba.

Blagoslov Božji je vidno nad to napravo. Letopisi od l. 1846 nam veselo pripovedujejo, kako se ta po-božna družba razširja, in tudi, koliko otrok da je bilo ohranjenih in odgojenih. Potreba pa je velika, in kar se je dosihmal zgodilo, je le nekoliko tega, kar bi se imelo zgoditi; tedaj pristavljamo vošilo, naj bi vsi otroci po keršanskem svetu pristopili v to vojsko, in naj bi se množilo tudi število njih „zaveznikov.“ Veliki Božji prijatelj otrok, ki je visoko cenil vinar, kterege je uboga sirota dala, in kateri tudi ne pusti brez plačila požirka merzle vode, bode uslišal naše prošnje in molitve za te uboge ajdovske otroke; nad nami se bodo pa spolnile besede: Blagor mu, kdor se revnega in potrebnega usmili, v dan stiske bo njega Gospod ohranil. (Ps. 40, 2.)

Zdaj pa naj naznani Danica še nekaj novic iz pisma o. Gonet-a iz družbe Jezusove, kterege je pisal do vodja te družbe (Letopis sv. Detinstva štev. 191.)

Otok Tsov-Ming je pri izlivu velike reke, ktero Kitajci imenujejo morsko hčer. Ima nad 2, ali kakor nekteri pravijo 4 do 5 milijonov ljudi. Gotovo je, da tukaj živi 8000 prav gorečih kristjanov raztresenih po vsem otoku. Njih število raste od dné do dné. Ta otok je prava pokrajina za sv. detinstvo Jezusovo. Kristjani so sploh prav ubožni, živé od zaslužka na dan; dasi-ravno malo slabe hrane vživajo, so vendar zdravi in krepki. Priprosti so, pa imajo živo vero in so za njo

neizrečeno vneti. Kaj pa da se tudi med njimi najdejo, ki naukov sv. vere ne spolnujejo tako natanko. Desetkrat pa to nadomestuje gorečnost drugih, ki sveto vero očitno spoznavajo, tako da se malikovavstvo korak za korakom umikuje keršanstvu, in spoznati se mora, da zraven Božje pomoči tukaj naj več pripomore sv. Detinstvo; kristjani na tem otoku živé tako rekoč za to družbo. V Tsov-ming-u je imé ia-mi-lom, (to je, tuji biser), kakor take otroke imenujejo, častno ine. Ubogo dete, kterega njegovi nečloveški starši zaveržejo, najde pri teh kristjanih serčno ljubezen, ter postane drugi ud v družini. Vera jih uči, da je ubogo dete Božja stvar, ktera si ima le Boga očeta; Bog pa je nas vseh Oče, nas vse ljubi, in za tega del mu ljubezen skazujejo; kar je boljsega pri hiši, je njemu odmenjeno, in tako je res pravi zaklad pri hiši. Kedar pride misijonar v keršansko občino in starši otroke predenj pripeljejo, da jih blagoslavlja, se precej spoznajo otroci sv. Detinstva; bolj so oblečeni od družih in starši jim skazujejo večjo ljubezen. Tako je pripeljala keršanska mati svoji hčeri misijonarju, da ji blagoslovi. Žena je bila na očerčna; večja deklica je bila vsa novo oblečena, imela je nove čevlje in obleko z lepim rudečim trakom obšito, manjša pa je bila prav revno napravljena. Kako pa, prša misijonar mater, da je starši dekle tako lepo napravljeno, ko imate vi in mlajši deklica obleko, da se komaj branite mrazu in vetru. Nekaj časa z začudenjem gleda misijonarja, potem pa reče: Moj oče, ta deklica je ia-mi-lom, dete je ljubega Boga. Misijonarji jim sicer pravijo, da ni treba gojenčkom boljše obleke kupovati, pa dobre duše večji del ostajajo pri svoji navadi in pričakujejo plačila zato v nebesih od Božjega Zveličarja, kteri je rekel: Blagor usmiljenim, ker usmiljenje bodo dosegli.

P. Bourdilleau (r. Burdiljó) je neki dan bil oklical po keršanskih občinah, da naj kristjani določeni dan zjutraj svoje ia-mi-lom v cerkev pošljejo, ali sami pripeljejo. Zbere se jih lepa truma gluhih, slepih, hromovih in gerbovih pred cerkvijo. Njegovi katehisti (učeniki keršanskega nauka) so postavili v versto to kerdelo. Do 400 otrok vsake starosti se je bilo zbralo. Jaz odmolim ravno zahvalno molitev po sveti maši, tako piše o. Gonet, in me pelje o. Bourdilleau pred cerkev ter mi pokaže stotnika ali vodja te trume. Ko me ugledajo, otroci veselo zakričé. In ko pregledujeva to množico, starši k nama silijo, vsak hoče dogodbo svojega varovančka razkladati. Eden je kupil ta zaklad za 50, drugi je mogel dati zanj 100 denarjev, da ga je ohranil, sicer bi ga bil njegov oče v vodo vergel. Med temi je bila tudi osemnajstletna deklica, ki jo je bil njen oče v vodo vergel, iz ktere so jo pa na pol mertvo potegnili. Ta deklica je stala poleg svoje rešiteljice, ktera je bila nje vidni angel varh in s solzami je močila njeno roko. Cele bukve bi popisal, ko bi hotel praviti vse zglede take ljubezni naših kristjanov.

Ko tako pregledujemo razpostavljene verste, pride za njimi jerbas natlačen s sladkorjem in drugimi oblizki. Tudi veliko ajdovskih otrok, kteri hodijo v bližnje keršanske šole, se je snidlo pri tem praznovanju. Veliko njih zna molitve kristjanov in upamo, da bodo premjši sv. kerst Boga v duhu in resnici molili. — Tem dobrim dušam tudi nikdar ne manjka priložnosti, da skazujejo svojo močnodušno ljubezen. Večkrat se zgodi, da pride cela ladija teh otrok v Tsov-ming, in jih tam popusté. Tudi sirotišnice na deželi oddajajo svoje nad številne rejence kristjanom v Tsov-ming. Čednost naših kristjanov se naj lepši razodeva v ljubezni do sv. Detinstva, in ta ljubezen je dostikrat silno močna in velika; v svoji priprostosti in ponižnosti pa se tega še ne zavedó.

Na svojem vsakdanjem potovanji, tako piše g. misijonar, kterega smo poprej omenili, pridem z o. Bourdilleau-om do ženske, ktera je imela v bolehnem telesu v resnici blago serce. Pripelje mi tri deklice, da naj jih blagoslovim. Otroci so bili neprijetne podobe, bolezen in otekline so jih bile pokazile. O. Bourdilleau se oberne k meni in pokaže na rednico teh otrok in reče, da je ona pravi biser v tem kraju. Več lét se že daruje za Detinstvo, otroke keršuje, je za zdravnika in ima tudi majhno šolo. Nji zaupajo misijonarji otroke, kterih zavoljo bolezní ali gerde podobe drugi radi ne jemljó. Kakor skerbna mati, ne miruje in ne počiva, da jim s svetim kerstom pripravi stanovanje v nebesih, ali da jih pripravi k dobrim ljudém, če ozdravijo. Da več dobrega stori, stanuje med neverniki v mali hišici, ktera je s slamo pokrita. Vse nam kaže podobo ljubega Nazareta, kjer vse diha pobožnost in svetost. Vidil sem to hišico, v kteri je le ena sama stanica; v nji se spi, moli, podučuje, kuha, se jedi hranijo in bolniki oskerbljujejo. In če tukaj Božje dete samo ne prebiva, so pa njegovi manjši bratci in sestrice, večji del taki, ki so naj bolj zapušeni in siromašni na vsem otoku. Pri vsem tem trudu je pa ta devica zmirom vesela in zadovoljna, na njenem obrazu se sveti notranji mir, kakor da bi okušala nebeško veselje, ktero jo čaka na unem svetu.

Na tem otoku je do 800 takih otrok. Kaj pa se zgodi s temi otroci, kedar se morajo odločiti za kak stan? Povedali smo, da teh ubogih sirot njih redniki kar nič ne ločijo, da niso tujci v družinah, da za nje ravno tako, véasih še bolj skerbé, kakor za lastne otroke. Veliko je taci, ki so že družinski očetje ali matere. Nekega dné pride k meni čverst in mlad mož, me pozdravi po navadi ter me prosi, da naj pridem tudi enkrat pogledat njegovega hiševanja. Je pa ta mož sin sv. Detinstva; zavoljo svojega lepega obnašanja je postal zet enega naših naj boljših kristjanov, pa je tudi prednik naše keršanske občine. Pred dvema letoma je stopil v vojake, da brani svojo novo domačijo pred rovarstvom. — Naj več naših deklic pa, ktere izredé keršanske device, si izvoli po zgledu svojih rednic deviški stan. Te deklice, prav skerbno odgojene, veliko pomagajo za sv. vero in večji del so naj boljše učenice za mlade kristjanice.

Iz tega se lahko vidi, koliko nam pomaga sv. Detinstvo, da se kristjanje vadijo v svetosti, in nevernike pridobivajo za keršansko vero; večkrat se čudijo nad ljubeznijo in gorečnostjo naših kristjanov; iz tega pa sklepajo, da mora vera, ktera napeljuje v take blage djanja, gotova imenitna biti in pa resnična. Ta družba ne reši le brez števila otrok časne in večne smerti, temuč neizrečeno veliko tudi pripomore za spreobračanje nejevercev. Prosimo tedaj Boga, naj milostno razliva svoj blagoslov nad vse ude te sv. družbe, ker je v svoji neskončni modrosti z Detinstvom Jezusovim krepko podporo podelil misijonarjem.

Na otoku ste tudi dve sirotišnici za uboge otroke. Bolj velika je na sredi otoka, druga pa v Tsov-ming-u. Ta je zbirališe za varvančke presvetega Serca; od tod se oni razpošiljajo keršanskim družinam in večjim hišam. Neki dan, pripoveduje o. Gonet, ko sem bil v ti mali hiši, me obiše tudi mandarin (tako pravijo cesarkin vradnikom). Pogledal je našo sirotišnico, in kakor je bilo viditi, je bil z vsim zadovoljen. Razodeval je veselje nad tem, da Kitajcem toliko dobrega skazujemo in obljubil je, da nam hoče po svoji moči pomagati in nas braniti. Dosihmal je tudi zvesto spolnoval, kar je bil obljubil. Naj Bog verlemu gospodu poverne njegovo ljubezen s tem, da ga k sveti veri pokličé in v nebesih obilno obdaruje.

Dra vesela dneva v Podkrajju.

Na deželski cesti, ktera pelje iz ipavske doline čez Col in Hrušico na Logatec, se nahaja tudi zdaj čedna vas Podkraj. Ime je menda dobila od tod, ker stoji verh ipavske doline pod krajem znane Hrušice. Tam so se 16. vel. serp. 1865 in 18. kimovca 1866 godile slovesnosti, ktere bi se pozabiti ne smeje. Pred pa, ko od tih kaj povem, se mi zdi, da ne bi bilo odveč, na kake čertice zgodovinske strani opomniti. Podkraj še z dvema drugima vasema, namreč z Vodiciami in Belo skupej šteje 100 hiš, in se imenuje po ipavsko Podkrajski komun (soseska) in v duhovskem oziru Podkrajaska duhovnija. Kako stara da je ta vas, nam sicer ni znano, berž ko ne ima svoj začetek od kake postaje starih Rimcev, ki so svoje vojskine čete todi skozi Hrušico vodili. Kar se pa iz gotovih virov vé, je to, da so se prebivavci te soseske nekđaj pod staro Ipavsko faro šteli, kamor so do 3 ure deleč k službi Božji hodili. Leta 1750, mesca vinotoka, so preblag gospod v ipavski grajšini pismo podpisali, v katerem med drugim, tako govore v latinskem jeziku: Ljudstvo se mi smili, ki mora tako daleč k službi Božji hoditi, mladost ne dobiva potrebnega poduka itd., za to se zavežem 1000 gl. darovati, da se Podkrajcem lastna duhovnija vstanovi. In v ravno tistem pismu se tudi soseska zavezuje cerkev in hišo za duhovnega pastirja, kateri ste takrat že stale, od kdaj ni rečeno, oskerbovati. Tako je bil prvi temelj za duhovnijo postavljen. Soseska je pripomogla in že naslednje leto namreč 1751 spomladi je č. gospod Jakop Kamenšek, kot prvi duhovni pastir, to duhovnijo nastopil. Kakor se vidi, je bil tedaj vtemeljitelj gori omenjeni gospod s 1000 gold., in kdo je bil ta? Rojak je bil, Slovenec iz Črnega verha nad Ipavo, stanu duhovskega, imé mu je v. č. g. Blaž Korče. Njegovo ime je še zdaj v blagem spominu ne le v Podkrajju, ampak tudi v Črnem verhu, kjer je tudi duhovnega pomočnika vstanovil, cerkev obdaroval, za ubožnico znamenito istino (kapital) zapustil, in celo 2 zalogi za uboge dijake napravil. Upanje do teh zalog je že marsikterege černooverskega pastirčka z visokih hribov v šolo privabilo, in v raznih stanovih tudi na viši stopnjo spravilo. Bog mu plati! Menda tudi pisavec tega sstavka bi nikdar ne bil v šolo pokukal, ako Korčetove zaloge ne bi bilo.

K Korčetovi zalogi za podkrajsko duhovnijo je priložil že imenovani Jakop Kaminšek 500 gold. Pozneje čast. gosp. Jernej Vidrih, ki je tam 43 let pastiroval, 1400 gold. Soseska je pripomogla, in tako so bili dohodki za duhovnega pastirja zagotovljeni. Cerkveno premoženje se je po dobrotnikih množilo, in celo obilno naraslo. Cerkev sama pa, kakor tudi stanovališe za duhovnika, je vedno le slabo, staro in majhino ostalo. Duhovni so si vedno prizadevali kaj zboljšati, pa nesrečne zadeve onih časov niso dopustile dobrih željā spolniti, in tako je ostala cerkev, ki je bila l. 1751 še zadostna, še stara, in v primerju ljudstva vsako leto bolj premajhna do lanskega leta, in ravno tako tudi stanovališe za duhovnika z majhnimi preuredbami.

Dosti se je govorilo in pisarilo, pa brez vspeha. Podkrajsko vas je pa še huda nesreča ognja v zadnjih časih dvakrat zadela, prvič l. 1826, in drugič 1865. In čudno; ravno v zadnji nesreči, ko sta cerkev in tudi farovž nekoliko škode terpela, se misel novo cerkev zidati toliko bolj živo zbudi. Soseska, čeravno nesrečna, na spomlad l. 1865 odpravi poslanca naravnost do milost. g. knezoškofa ljubljanskega prosit dovoljenja, da bi smeli novo cerkev zidati, in da bi se pomoč iz cerkvenega premoženja dovolila. Milost. knezoškof se zavzamejo nad tako prošnjo ob tako nevgodnem času,

ko pa spoznajo resnično stanovitnost, dovolijo. Tako so se Podkrajcem želje spolnile, ktere so že zdavnej serca napolnovale. Naglo se dela lotijo, in do vélikega Šmarna 1865 je bilo že tolkanj materiala skupej, da se je delo začeti zamoglo. Na dan sv. Roka, t. j., 16. avg. 1865, je bil tedaj prvi slovesni dan za podkrajsko sosesko; in kakšen?

Na prijazno povabilo ondotnega gospod duhovnika M. E. se nas je zbralo okoli vis. č. g. dekana in častnega korarja Jurja Grabrijana deset duhovnov vogelni kamen blagoslovit in ga v temelj nove cerkve postavit. V ta kamen so se položile sledeče na pergameno pisane verstice: „V spomin: Popred majhna podtarna cerkev sv. Marjete v Podkrajju se je zdaljšala in zvišala leta 1865, in 16. avg. je prvi kamen blagoslovil in vložil v. čast. gosp. Juri Grabrijan, častni korar, fajmošter in dekan v Ipavi, vpricho g. Vincencija Jevnikarja, c. kr. predstojnika v Ipavi, in gg. duhovnov: Luka Aleša, s Črnega verha, Janeza Pečarja iz Cola, Janeza Hofsteterja z Verhpolja, Janeza Štuparja iz Budanje, Blaža Petriča iz Šturja, Antona Lampeta iz Goče, Balanta Šraja iz Podrage, Janeza Brenceta iz Unca. — Podkraj 16. avgusta 1865. — Matija Erjavec s. r., domači duh. pastir; Matevž Rován, Jožef Bajse, cerkvena starašina; Juri Kobal župan, — Janez Repič, Matevž Terkman, svetovavca.“ — Pri ti priložnosti so v. č. gosp. korar v gladko tekočem ogovoru besede na serca pokladali, ktere so pa tudi globoko v serca zbrane množice segale. Opomnili so tistih žalostnih časov, ki so Podkrajci mogli 3 ure daleč v ipavski terg k službi Božji hoditi; — veselja podkrajskih sosedov, ko so pervega duhovnega pastirja dobili; sreče lastnega očeta imeti, ki v domači hiši kruh večnega življenja drobi. Kakor se vi, so rekli, spominjate svojih nekdanjih sprednikov, tako se bodoj vaši vnuki in vnukov vnuki z veseljem vas spominjali in v lepi cerkvi za vaše duše molitve opravljali. Posebno ginila je pa vse beseda gospod korarja, ko so rekli: Glejte, ljubi Podkrajci, redki premirljeji, tukaj med pričujočo duhovšino stoji pet gospodov, kateri so tukaj služili, ino vam v ti majhni cerkvi lepe nauke dajali. Leti gg. so prišli danes vam pomagat k namenjenemu početju blagoslova sprostiti: pa tudi vi ne pozabite svojih učencikov, njih lepe nauke tudi v novo cerkev prenesite in jih ohranite. Pri teh besedah so celo duhovnom solze oči zalivale.

Po cerkveni slovesnosti smo se v duhovšnici prijazno pomenkovali. Zidarski mojster, oče župan in drugi so terdili, da do zime bode nova cerkev z Božjo pomočjo že pod streho, in drugo leto o tem času lahko blagoslovljena; mi pa smo bili terdovratni Tomaži, in smo si mislili, skorej je nemogoče, da bi tako majhna soseska v tako kratkem času toliko storiti zamogla. Kar je bilo neverjetno, se je zgodilo, in še več. Ne le cerkev je postavljena, tudi stanovališe duhovsko je popravljenno. 18. kimovca 1866 se spet skupej znajdemo, lepo prostorno novo cerkev blagoslovit. Stavbe lete ne bom na tanko popisoval, le toliko povem, da zidana je v bizantinskem zlogu in meri na dolgost 9½ in na širokost 4½ sežnjev.

Le še od zadnje slovesnosti kaj. Zbralo se nas je bilo 18. kimovca t. l. 8 duhovnov k blagoslovljevanju tega dela, ki se je godilo po navadnih šegah ljublj. obrednika. Ogovor v. č. g. korarja je bil kaj primeren. Opomnijo pričujoče slovesnosti in vprašajo: Komu gre hvala, da se je v tako kratkem času toliko in s tako majhnimi stroški doveršilo? Znáčno in pametno pohvalijo sosedo, da so se brez obotavljanja dela lotili, očeta župana, da jih je tako modro vladal, domačega g. duhovnika, ki so tako skerb imeli itd. in povdarjajo, rekoč: Glejte, tolikanj se lahko stori, ako se le hoče, in pa tudi z

majhnimi stroški, ako se gerde sebičnosti ogiba. Sliši se, koliko stroškov sem ter tje nove cerkve prizadevajo, bere se do 20, 30, 50 tisoč. Podkrajška cerkev je pa izrastla s tako majhnim denarom, da se denar za zidanje še imenovati ne more. To izvira od tod, ker se dostikrat sebičnim ljudem razne dela prepuščajo in ti skerbijo, da tudi za nje kaj ostane. Tukaj pa so g. duhovnik in soseskinci možje vse dela prevzeli in vodili, pa nobeden iz med njih ni prašal: Koliko bo zame ostalo, temuč ves trud in skerb so le soseski in za Božjo čast darovali. — Zadnjič pa še opo inijo, da pred vsim gre pa le Bogu hvala, ker je vam tako serčnost dal, da ste se dela lotili, in pomagal, da ste ga končali. Spodbadajo jih pa, naj se v novi lepi cerkvi Bogu vedno hvaležne skazujejo, svete nauke ohranijo, in se krivih prerokov varvajo itd.

Tako se je ta slovesnost končala. Bog daj, da bi Podkrajcem bila v dušni prid, drugim soseskam pa v lep izgled, koliko lepa zločnost in nasprotna pomoč v soseski velja, in koliko dobrega in koristnega se lahko stori, bodi si za Božjo čast ali pa tudi soseski v časno korist, ako si sosedje roke podajajo in šuntavcev ne poslušajo.

Pri ti priložnosti pa zamolčati ne smem posebnih zaslug, katerih si je pridobil za Podkrajško sosesko preč. gosp. Jan. Brenc, zdaj fajmošter na Uncu, v oziru šole. Leta gospod je znani prijatelj šol in mladine. Kakor je bil nekdanj Blaž Korč vtemeljitelj podkrajške duhovnije, tako se sme reči, da je Ivan Brenc vtemeljitelj podkrajške šole. Zasluge takih mož pač glasno kličejo, da naj spoznanje najdejo. A. L.

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Iz Ljubljane. Bogoslovske šole se pričnó 15. vinot. (okt.); oglasovanja pri gospodih vodju in učenicih so poprejšnji dan.

— „Slovenec“ meni, da imamo Slovenci pričakovati še britkih ur in pili bomo veliko pelina. Vabi torej: „Podpirajte časnike, ki se za vas vojskujejo!“ („Slovenec velja 2 gl. na četert leta in bode se razširil, ako saj 100 naročnikov več dobi.)

— 6. t. m. je umrl po dolgem bolehanji znani in spoštovani gosp. dr. Fr. Skedelj, c. kr. zdravnik v delavnišnici itd. Bog mu daj večni mir! —

— Kolera noče jenjati, ravno nasproti je bila poslednje dni zlasti v ternovskem predmestju dosti hudo pritiskala. Še bolj čudno je, da toliko vojakov umerje za to boleznijo. Meseč kimovec jih je pobral 144 samo v Ljubljani. Mladi svet je hudo grešil, torej ni čudo, da ga hude šibe zadevajo, poprej na vojski, zdaj pa z boleznijo. Zarés ni igrača, da mora grešni človek v tako malo urah biti zdrav, bolan, mertev in pred sodbo. — Ako se pa ta reč sploh in po velikem tehta, neki švicarsk list resne besede piše ter pravi: „Zakaj pač je Bog to šibo raztegnil nad človeško občinstvo? Vsiluje se pomislik, če ni ta (bivši) vojska šiba Božja, ker je človeška družba po veliko krajih Boga zapustila, ker nove države hočejo vladati brez Kristusa, ker so vladarji vero iz svojega postavodajstva in opravilstva pregnali.“ Res, pomenljive besede! Naša vlada sicer tega ni storila, ali kako gerdo se n. pr. nekteri v dunajskem mestnem svetovavstvu in drugod repenčijo zoper „konkordat“ ali zavezo z Rimom; kako zvijačno judovski in drugi časniki katoliške osebe in naprave černijo in šipljejo; kako mnogi tišć, da bi se šole Cerkvi iz rok iztergale; kako nasprotvajo zoper dobre namene vlade, kjer ona hoče Cerkvi kake pravice ohraniti itd.! — „V svojem napuhu in prevzetnosti,“ pravi uni list dalje, „je

človek govoril: Novošegna olika in kultura je storila vojsko nemogočo, in glej: ravno v olikanih državah, ki so si naj več domišljevale na svojo učenost, je zdivjala medobčinska vojska, bolj mesarska in grozovinska kot kdaj v barbarskih časih.“ — Že smo enekrati zavrčali na znamenja sedanjih časov, in pomenljiv je v ravno tem oziru pristavek poprej omenjenega švicarskega lista, namreč: „Nas katoličane ta vojska le s skerblijovostjo napolnuje: ona je, saj za zdaj, razdjala poslednjo sled svetega rimskega cesarstva nemškega naroda. Nemška krona, če tudi ne vradno, je vendar djansko posajena na glavo protestanškega vladarja.“ Druge krati bi to morebiti toliko ne pomenilo, ali zdaj ko Cerkev ima komaj kterege odkritoserčnega prijatla več med vladarji, in kar jih je, so oslavljeni: zdaj zna to imeti tudi svoj pomen. — K sklepu meni uni spis: Akoravno je sreča in nesreča katoliške Cerkve zastavljena na kaj višega kot so bojna sreča in poglavarške krone, si vendar ne smemo zakrivati, da ta vojska ne bode brez hudih nasledkov ne le za Nemčijo, ampak za vso Evropo,“ in opominja, da se vsi katoličanje po vsih krajih zvesto zbirajmo krog skale sv. Petra.

Iz Horjula. (Zlata maša.) Bilo je 22. kimovca petdeset let, kar so bili za mašnika posvečeni naš ljubljani gosp. Oče, visokočastiti fajmošter Aleš Jerala; ali ker so imeli novo mašo 29. tistega mesca, se je prav lepo vjemalo, da so obhajali zlato mašo letos 30. kim. Bila je to slovesnost, ktero je obhajala z zlatomašnikom vsa fara Horjulska. Ne le, da so nekteri farmani djansko pokazali svojo hvaležnost, hotli so ta dan tudi očitno razodeti svoje veselje in spoštovanje do preljubega g. Očeta. V svatovsko se je napravila po skerbi in s trudom sedanjega g. fajmoštra čedno razširjena in skorej vsa prenovljena farna cerkev sv. Marijete. Krog cerkve pa so postavili več mlajev, naredili dva slavoloka, spleli mnogo vencev ter jih sklenili med seboj. Po njih so kazali veseli god primerni napisi. Tako je bilo p. na velikem vhodu brati: „**PETDESET LETNICA LJUBLJENGA VSESKOZI SPOŠTOVANEGA MAŠNIKA ALEŠA JERALA.**“ Temu nasprot proti cerkvi: Od roda do roda hvalite Gospoda. Na drugem kraji pri farovžu: Zlatomašnik slavljen — Bodi nam pozdravljen —; na drugi strani in pozneje v obednici: Vesel nam god — Je dal Gospod. Vsi ti napisi, kakor tudi zastavice, ki so vihrale sem ter tje po mlajih in slavolokih, so bili v narodnih barvah slovanskih.

Že pred ta dan so zvonovi in topci ali možnarji krog in krog naznanaovali veseli god. Drugi dan pa so imeli jutranje opravilo g. J. Volčič, Dragatuški fajmošter, nekdanji kaplan Horjulski. Kmalu po osmih so jeli prihajati gostovi od vseh krajev, ki so bili prijazno pozdravljani z glasnim strelom. Prišli so iz Ljubljane stolni prošt, prečast. g. A. Kos, prečast. kanonik g. J. Novak z nekterimi drugimi, in prihitali so duhovni gospodje sosedje, in na njih čelu preč. gosp. dekan J. Boner. Ko se napravimo v cerkvene oblačila, pristopijo milostni g. stolni prošt ter podajo s kratkimi besedami staremu g. zlatomašniku imenitno nalašč v ta namen narejeno palico s cvetličnim šopkom na verhu; za njimi pa ogovorijo zlatomašnika g. dekan blizo takole: Ljubi naš duhovni brat! Preteklo je 50 let, kar si prejel mašnikovo posvečenje. Dali so ti tistikrat vodnika, kateri te je doslej srečno vodil in ohranil zdravega na duši in na telesu. Tega smo veseli vsi, posebno bližnji tvoji duhovni bratje. Mislili smo, kak spomin bi ti dali dans v god tvoje zlate maše. Koga družega ti hočemo dati, kakor ravno tistega predobrega vodnika in pastirja, Jezusa Kristusa. Sprejmi ga tu na križu (izročivši mu sprelep križec v imenu dekanijske duhovšine), služi mu zvesto še v prihodnje, prosi ga.

da te vodi stanovitno do konca, izroči se mu vsega, in kadar pride večer tvojega življenja, zasliši iz njegovih ust vesele besede: „Prav, dobri in zvesti hlapec, ker si bil v malem zvest, te hočem čez veliko postaviti, pojdi v veselje svojega gospoda.“ In ker je bilo ravno véčeraj 50 let, kar si kot novomašnik blagoslovil ti druge, sem blagoslovil tale križec véčeraj tudi jaz, ti pa dans blagoslovi nas, svoje duhovne brate, preden stopiš kot zlatomašnik k altarcu Gospodovemu! — Po teh ginljivih besedah pokleknejo vsi pričujoči, in častiti starček povzdigne svoje roke ter nam podeli sv. blagoslov. Bil je silo slovesen trenutek. — Koj po tem se podamo v prazničnem sprevedu s cerkvenimi zastavami med lepim zvonjenjem in streljanjem v cerkev, kjer so s kora pozdravili zlatomašnika s pesmijo, katero je za to slovesnost bil zložil g. L. Jeran, g. G. Rihar mlajši pa je naredil primeren napev. (Pesem prihodnjic.)

Po spétih nekterih razstavkih se prične slovesna sv. maša, in med mašo stopijo na prižnico preč. g. stolni proš, kateri v začetki svoje pridige povedó vzrok današnje svečanosti, pokažejo na častiljivega starčka pred altarcem s palico, katero jim je poslal nekdanji njihov kaplan, gospod L. Jeran, ter naznanijo ob kratkem njen pomen, po tem pa s krepko in ljubeznjivo besedo razlagajo resnico, da starost je dar Božji, kateri se doseže na potu pravice. — Duhoven ima na potu svojega življenja veliko terpljenja, pa tudi veliko veselja. Vojskovati se mu je zoper hude sovražnike, vendar ima močno orožje, s katerim jih more premagati: a) z molitvijo (notranjo, vnansko duhovsko in očitno cerkveno pri službi Božji), b) z besedo Božjo (na prižnici, v spovednici), in c) zlasti z lepim zgledom. S tem orožjem se je zvesto vojskoval g. zlatomašnik po raznih krajih v duhovski službi: v Gorjah, na Vačah, v Dolu, Kranju in Teržiču, v Poljanah, in naj dalje — blizu 24 let — v Horjulu, torej ste mu Horjulci tudi naj večji hvalo dolžni. Skazujte jo v djanji, v lepem pobožnem keršanskem življenji. Ti pa zlatomašnik! stopi pred Gospoda in prav priserčno se mu zahvali za milost, da ti je dal doživeti tolike starosti, prosi ga za vso svojo čedo, za svoje farmane, da bi nobenega ne zgubil, prosi za nas, svoje duhovne brate, da bi med tem, ko druge vidimo in jim pridigujemo, ne bili sami pogubljeni, prosi ga posebno za dar stanovitosti v dobrem do konca, da boš smel reči na zadnje s sv. Pavlom: „Dobro sem se vojskoval, tek dokončal, vero ohranil. Zdaj mi je prihranjena krona pravice, katero mi bo dal Gospod, pravični sodnik, tisti dan; pa ne le meni, ampak tudi tistim, kateri ljubijo njegov prihod.“ II. Tim. 4, 8. — Po sv. maši je bila hvalna pesem Te Deum, in na koncu gredó častiti zlatomašnik sami na prižnico, ter podelijo v obilni množici zbranim vernim sv. blagoslov. S tem je bila sklenjena cerkvena dopoldanja slovesnost, pri kateri so jim stregli bližnji gg. fajmoštri, pri popoldnaji pa njihovi vprični štirje kaplani.

(Konec nast.)

Iz št. Ruperta, 30. vel. serp. Že lani je „Danica“, opomnila častite bravce na izverstno delo, ki se je napravljalo v delavnici našega domačega umetnika kamnoseka Tomana, na novi, gotiški kamniti altar za št. ruperško cerkev. Hodili so ljudje k umetniku ogledovat delo, v vsih svojih delih in razmerah zares izverstno izpeljano in z veliko bistroumnostjo pa trdom po naj tanjših tirjavah gotiškega zloga iz belega in vmes pisanega marmorja izgotovljeno: — pa altar je bil položen le po tléh, line za kipe še prazne in za tabernakelj samo podoba, narisana tudi po umetniku Tomanu. Ali pristopili so k Tomanu še trije drugi domači izurjenci in tako stoji pred nami danes ves novi altar, 6 sežnjev visok in 2½ širok, pripravljen za posvečenje s taberna-

keljnom vred, ki je dva sežnja visok, in ga je naredil ljublj. pasar Zadnikar v podobi gotiške cerkve s tremi durmi, zvoniki, okni itd. Razdeljen je altar v tri line: v srednji naj večji stoji mogočna podoba sv. Ruperta, cerkvenega patrona; v desni sv. Peter, in v levi sv. Andrej. Vse tri pobobe je kaj lično iz lesa zrezljal na dolgo in široko znani šentviški podobar Tomec. Srednja podoba sv. Ruperta se zapira z zunanjo podobo, katero je prav lepo na platno zmalal malar Volf. — Mil. škof so se pripeljali v ta kraj že v četrtek, 27. u. m.; v petek so maševali na Žalostni gori tik Mokronoga in v saboto na Veseli gori v lepi cerkvi sv. Frančiška pri št. Rupertu. Že v saboto proti večeru je privrelo toliko ljudstva in ptujih gostov v vás, da je bilo komaj prenočišča dobiti, nekaj ker je bila napovedana tudi sv. birma, nekaj pa da bi pričujoči bili pri slovesnem obhajanju, ali pa da si ogledajo krasno gotiško cerkev z novim altarcem, kterima na Kranjskem res ni enakosti. Drugo jutro pa je veselo zvonjenje in priterkavanje lepo ubranih zvonov že na vse zgodaj oznanovalo slovesni dan; svete maše so se začele že tudi ob štirih. Ob 8 so zopet zapeli vsi zvonovi, na bližnjem gričku so jeli pokati možnarji, in kmalo se je od duhovščine gredé prikazala čast. duhovščina v bogati cerkveni opravi, razverstena v procesijo. Naprej banderci pa svetilnice, potem par za parom blizu dvajset mašnikov in nekaj bogoslovcev; zadnji so šli mil. g. opat pa proš prečast. gosp. A. Jarec, v škofovih kapah in za njima mil. gosp. knez in škof v škofovi opravi. Sel je častiljivi spreved memo kapelice, katero so nalašč zato tik cerkve sozidali, da so v nji bile shranjene svetinje svetnikov, in v hišo Božjo skoz velike vrata, nad kterimi se je bralo: **MAGNI DEI SANCTIQVE RUPERTI ALTARIS CONSECRATIO.**

Po navadnih psalmih, litanijah in drugih molitvah so šli spet paroma po svetinje, ktere so pozneje škof zazidali v altar ter ga posvetili. Po tej slovesnosti, ktera se je končala ob 10, so stopili mil. škof sami na leco ter so v skoraj uro dolgemu govoru razjasnili v lahkoumevni besedi pomen današnje slovesnosti. Za rek so vzeli besede sv. Pavla: „Mi imamo altar, od kterega ne smejo jesti, ki šotoru služijo,“ in so začeli razkladati pomen altarja na zgodbi Jakopovi, kteremu se je v ptujo deželo bežečemu v ponočni prikazni verh nebeske lestvice prikazal Bog, in ki je zato v hvaležni spomin tamkej postavil kamen, ga z oljem polil in tisti kraj imenoval betel, to je: hiša Božja. Po zgodbi Kajna in Abeljna so potem kazali, da so že v naj starejih časih postavljali altarje, to je, više ali vzhvišene kraje, in pa da so vedno in povsod darovali. Tudi so jasno razložili, od kod to izhaja, da človek Bogu daruje: — daruje namreč iz tega namena, da spozna nad sabo višega Gospoda in Stvarnika, ki ima vso oblast čez njega, pa da se spozna samega sebe grešnika, ki je kazni vreden. Na tej dogodbi so tudi pokazali razloček med kervavimi in nekervavimi daritvami in so razložili, kako so od Boga poslani preroki skerbili, da se je med Izraelci ohranil pravi pomen daritve, in da se je ohranila tudi nekervava daritev. Govorili so od šotora, od njegovih treh razdelkov in še posebno od altarja v svetišću, na kterem so darovali Bogu dišeče kadilo, nekervi in mesa. Zdaj ko je bilo dokazano, kaj je šotor, so se vernili zopet na besede sv. Pavla: „Imamo altar, od kterega ne smejo jesti, ki šotoru služijo,“ — tedaj ne tisti, ki se derže zakona stare zaveze; ki je bila v vsem le senca proti solncu nove zaveze: ne tisti ki, darujejo kervave daritve, ampak tisti, ki darujejo dar, kterega nam je podal Sin Božji z besedami: „to je moje telo — to je moja kri,“ smejo jesti od tega altarja.

In kakor je veleval Kristus: „to delajte v moj spomin,“ tako je cerkev vedno delala. Darovala je, ko so

jo preganjali in so se mogli skrivati po rimskih podzemeljnicah ali katakombah, kjer so pokopavali svoje mučence, ki so prelili svojo kri za Kristusa, in sicer — darovali so na njih grobč; daroval je v samotni ječi celó priperti in na tla vklenjeni duhoven na svojih lastnih persih in tudi druge obhajal; darovali so pa tudi potlej, ko so smeli lepe cerkve zidati. Napravili so viši prostor, da so verniki vidili, kaj se godi, ga ozaljšali s cveticami, prižgali luči, in ker ni bilo povsod groba kacega mučenca, so si drugej poiskali trupla ali vsaj nekoliko košic svetnikov in jih vzdali v altarje, kakor sem danes jaz, so rekli škof, vzdal v vaš altar sv. ostanke sv. Krescencija, sv. Diodore in sv. Fortunata.

Povedali so, da so na altarje razpenjali tudi podobe, kakor se sedaj, pa tudi razjasnili, zakaj se v daljni slovenski vasi najde in časti sv. škof Rupert, ki je na Solnograškem, Avstrijskem in Štajarskem širil sv. vero; — zato namreč, ker smo v naše kraje dobivali tudi od ondod luč resnice. Pohvalili so knez in škof gosp. fajmoštra in dekana Vinc. Vovka, ki tako goreče ljubijo, kar je lepega in so preskerbeli svoji cerkvi zali altar, kakoršnega ni na Kranjskem viditi, zraven pa niso nikomur sile delali in ga stiskali, temuč sami veliko pomagali. Opominjevali so farmane, naj gledajo na to, da lepa cerkev in lepi altar ne bota stala brez prida za nje same, da naj s skesanim srcem stopajo prede-nj in s svetim strahom vselej govore z Jakopom: „Zares, tu je hiša Božja“ itd. In ravno zato, so pristavili, ker sem vidil vaš lepi altar in zapazil vašo gorečnost za sv. reč, sem sklenil sam k vam govoriti nekoliko besed, akoravno se je bil že na to pripravil drug izurjen cerkveni govornik (v. č. g. trebanski dekan).

Po pridigi so berž pripravili novo blagoslovljeni altar za sv. daritev in začela se je slovesna sv. maša, pri kateri so mil. škofu stregli drugi č. mašniki in bogoslovci. Na koru pa so prav lepo latinsko in slovensko peli domači pevci. Opomniti moram tudi vojakov verlega zagrebskega polka, ki so na stanovanjih po naših krajih in so tudi po svoje lepo pripomogli k večji slovesnosti; stali so že prej na častni straži v kapelici, kjer so bili shranjeni sv. ostanki; pri maši pa jih je bilo nastavljenih cela kompanija pred cerkvijo, ter so pri prvem in zadnjem evangelij in pri povzdigovanji streljali. Slava zato verlim častnikom! Po sv. maši se je začela koj sv. birma; delili so jo mil. škof blizo do 3/4 l. Otrók ni bilo posebno veliko, ker je bila sv. birma tukaj še le pred 2 letoma. Zvonjenje pa strel je oznanovalo konec cerkvene slovesnosti. — Tistim, ki bi radi imeli zal spominek te slovesnosti ter izvrstno podobo novega altarja in tabernakeljna, naznanjam, da je bil une dni tukaj znani ljubljanski fotograf Pogorelec, ter je napravil lepo sliko gotiškega velikega altarja, ki se pri njem v Ljubljani dobiva.

V Terstu. 1 oktobra. —R.— Včeraj (nedeljo) smo imeli tukaj slovesno procesijo, da Bog nam odverne óno grozno bolezen, ki je vže nekoliko stotin ljudi iz našega mesta pobrala. Začela se je procesija pri cerkvi Matere Božje (pri Jezuitih) in je šla do sv. Jakopa, kjer se je sklenila s sv. mašo z molitvami do Marije in do sv. Roka. Ljudi je bilo toliko, da skorej o sv. Telesu ne tako: to spričuje, da je v Terstu zraven popačene množice še veliko bogaboječih ljudi. Za neštevilno množico ljudi obojega spola je šlo nekoliko duhovnov pa škof sami. — Bog daj, da bi bila uslišana toliko pobožnih duš molitva, ter bi skorej zginila strašna šiba Božja — kolera!

Iz Tersta. 1. vinotoka. (Procesija.) Leta 1855, ko so milostni škof Jernej v stolni cerkvi svetega Justa slovesno sv. mašo imeli in po njej zahvaljeno pesem zapeli in sicer v zahvalo, da je usmiljeni Gospod Bog strašno

šibo kolero v njih škofii ukrotil, se je pri tem cerkvenem opravilu ta posebnost pripetila, da ko so glorio zapeli in na to še večkrat med sv. mašo in pri zahvalni pesmi — je tako silno treskalo in se bliskalo, da se je cerkev potresala in več pot vsa v plamenu stala, med tem da je zunaj bilo, kakor da bi se bil oblak utergal. Po veži Božji je oblastovala neka sveta tihota. Meni se je pa zdelo, kakor nekdanjim Izraelcem pred sinajsko goro, in da nam Gospod Bog ob gromu in blisku zopet svoje pretehtne besede ponavlja: „Jaz sem tvoj Bog. Verovaj enaga samega Boga. Ne imenuj po nemarnem Božjega imena. Posvečuj sabotni dan. Šest dni delaj in opravljaj vse svoje dela; sedmi dan pa je sabota Gospodova, tvojega Boga, ne delaj nobenega dela. Spoštuj svojega očeta in mater. Ne ubijaj. Ne prešeštvaj. Ne kradi. Ne govori krivega pričevanja zoper svojega bližnjega. Ne želi svojega bližnjega žene, ne želi svojega bližnjega blaga.“ — In pa da vsi trepetaje v svojih sercih govorimo: „Vse, kar koli je govoril Gospod bomo storili.“ (II. Mojz. 19, 28.) — Cerkveno opravilo je končano, germeti, bliskati, in liti skorej tisti hip neha, ljubo solnce megle razpodi — in tudi šiba Božja popolnoma odjenja. —

Pa tukajšnji otroci smo enaki nekdanjim izraelskim otrokom. Kadar nas Bog šiba, vse obljubimo, pa le prekmali storjenih obljub pozabimo in tako se tudi Božja prizanesljivost utruji. Lansko leto, to je, čez deset let nas zopet s kolero obiše. Božje veže se začno polniti, molitve gorkejši proti nebu puhteti, — in Bog se nas usmili: — pa zopet postanemo mlačni, cerkve se bolj po redku obiskujejo, postopači, ki milemu Bogu dneve kradejo, pretulijo cele noči; in še več, ravno takrat, ko se pobožne duše ob nedeljah in praznikih še pri Božji službi znajdejo, brez vsega kaznovanja okoli cerkev kakor obsedeni rjovejo; brezvestne babure, ki skoz ljubi celi teden na oknih zijale predajajo, se gotovo ob nedeljah in praznikih svobodno s perilom pečajo, — ravno tako kovači, mizarji itd. razbijajo, da se po celih ulicah razlega! Pa ni ga, da bi se za svetost Božjega dneva potegnil; — za to pa neskončno pravični Bog nas v novo tepe. Pošlje nam zopet ljuto tujko; ona jame preiskovati hiše, in kakor egiptovski smertni angel pobira svoj rop, ki se kar skrivaj iz stanice spravi, dolgi rovi mirne njive pri sv. Ani se dan za dnevom daljšajo, ponočno tuljenje utihuje, žalne obleke se množijo — in zdi se, da se resna treznost povračuje in posvetno vedenje nekoliko oterpnuje. Ali modrejši so prepričani, da je s tem prav toliko kot nič storjeno, temuč da se mora prederzen človek ponižati in očitno svojo nevrednost pokazati. Ti torej poterakajo pri višem dušnem pastirju, in prosijo, da bi blagovolili jim spokorno procesijo dovoliti. Prošnja je hitro uslišana in za nedeljo, to je, 30. kimovca odložena.

Prešnji dan, sabota, je bil neprijeten, vetroven, dolgočasen in oblačin, tako da se je bilo bati, da bo sledeči dan deževalo. Ali kako smo bili razveseljeni, ko je v nedeljo zrak popolnoma miren, nebo čisto kakor zerkalo, in ko se solnce v celi svoji kraljevi lepoti čez svet razlija. „Oh no! mi reče ganjen nek znanec, Mati Božja in sveti Rok sta nam gotovo to blaženo vreme izprosila.“ Ob sedmih so prezvišeni škof v bivši jezuitarski cerkvi ali sedanji „Santa Maria Maggiore“ pri altarju Matere Božje Zdravnice maševali in na to dotične molitve molili. Vernikov je bilo toliko pričujočih, da se je tako reči vse terlo, in vender jih je še polovica zunaj cerkve ostalo. Po sveti maši se začne procesija, ki so jo sami viši dušni pastir peljali v farno cerkev svetega Jakopa. Pa ko bi bila navadna procesija prav lahko v pol ure tje dospela, se je pri tej priliki potrebovalo dveh ur, zakaj čez dvajset tisuč pobož-

nih se je je vdeleževalo. V serce je pa segalo to morje ljudi viditi, ki so zaupljivo Boga usmiljenja prosili, nebeški Kraljici in pa vsem drugim svetnikom in svetnicam za njih veljavno prošnjo še priporočevali. Storilo je neki čuda oseb drugega spola — in še imenitne gospe — to Božjo pot v nogovicah, mnogo izmed njih pa celo bosih.

Ko smo z veliko silo v cerkev svetega Jakopa dospeli, so ondašnji v. čast. gospod fajmošter pri altarju svetega Roka maševali, milostivi škof pa po maši molitve opravili in nas na vse zadnje v Božjem imenu razpustili. In zdaj se Božja šiba polagoma odmikuje; plitva modrost posvetnih kričonov pa, da se ne bi dopustila procesija, ker bi po tem bolezen le še hujši razsajala, se je s tem očitno na sramotni oder postavila. Mi pa sklenemo rekoč: „Pobožne teržaške dušice! imejte le zmirom živo vero, terdno upanje in gorečo ljubezen v Boga, in prepričali se boste v vsaki nadlogi, da naš mili Bog še živi!“

Kaj je kej novega po širokem svetu?

Slovanski listi opominjajo vlado, da naj njena politika v oziru na jutrove zadeve slovanska bode; če ne, jo bo vlada zopet zavozila. Ako na to pride, da Turčija res razpade in bi jugoslovensko ljudstvo po sedanji šegi glasovalo, čegavo bode, bo pač dobro predvarilo, kam se mu je nagniti, da mu bode narodnost zavarvana. To ljudstvo nikakor ni tako neolikano, kakor bi si kdo mislil. Za vero in narodnost gori, kakor nekaj Makabejci. Tega sem se prepričal tudi v Carigradu; bolniki v avstrijski bolnišnici so razveseljeni vso bolezen pozabili, ko sem jih po jugoslovensko nagovoril, in bosanski očetje frančiškani govore o slovenski reči z nekakim ognjem, da je sterméti.

O tej priliki naj razodenem pa tudi še drugo resnico, na katero malokdo misli, še nar manj pa tako imenovani domorodci. Kdo ohrani, poživlja in razširja narodnost katerega si bodi ljudstva? Gotovo naj bolj cerkev. — Ozrimo se n. pr. na Laško, in vidili bomo, da ta dežela je imela naj več duhovstva, v primeri naj več misijonarjev, naj več samostanov obojega spola. In glejte! ravno duhovni in samostani so po vsem Jutru tako razširili laško narodnost, da se ni med olikanc štél, kdor ni znal italijanskega jezika. Oni namreč so imeli v rokah vse ljudstvo (tudi celó neversko) in vso mladino. Kako „italianissimi“ sami sebe po svoji framašonski čepini bijejo, ker samostane zatirajo, se utegne kmali pokazati. Že zdaj jim Francozje na Jutru naprej uhajajo. Kako to? Ti politikarji na vso moč podpirajo katoliško vero; njih jezuiti, lazaristi, njih šolski bratje, njih usmiljene sestre in raznotere redovnice imajo vse višji učilne naprave v rokah, učijo povsod na podlagi domačega jezika (arabskega, gerškega, turškega itd.); toda hitro hitro jih izurijo tudi v francozovšini tako, da se vsak olikan sramuje, ako ne zna francosko, ali prav za prav, da se med olikanc ne šteje, ako ne zna tega jezika. To so jeli poskušati tudi Rusi, ti pa bolj z materialnimi pomočki, z občenjem z ljudstvom po kupčiji itd. Nisem se mogel prečuditi, ko sem slišal v Jeruzalemu priproste arabce iz Betlehema itd. po rusko precej dobro lomiti. Tudi na podobah, ki jih prodaja „bibliška družba,“ je viditi prav pogosto rusko pisanje v cirilici. Nemci pa so premalo katoličanje, ravno zato imajo manj naprav, samostanov itd. po tujih deželah in njih vpliv se manj razširja. Slovenski domorodci naj bi si torej dobro v spominu ohranili, da s podpiranjem duhovstva, misijonov in zlasti samostanov se skerbi naj poprej za „edinopotrebno,“ potlej pa tudi za svojo narodnost in sploh oliko svojega naroda. Ako bi n. pr. katoliški duhovni Čehov,

Poljakov, Slovencev po Ameriki ne zbirali, javalne bi od onod izhajali slovanski časniki; vsi bi se hitro med tuji izgubili in potujčili.

To je res dosti očitno in jasno slehernemu, kdor ima oči za gledanje, ušesa za poslušanje. Ako Avstrija pokaže, da hoče biti bramba sv. veri in da spoštuje jezik slovenskih narodov, se utegnejo ob času rešetanja jugoslovenske serca k nji nagniti; ako to zamudi, naj sama gleda.

Rimsko. Ker Napoleon svoje kardela iz Rimskega domu kliče, se je nabralo na Francoskem novo kardelo radovoljcev, ki so pred nekterimi dnevi v Rim prišli. Da je mala čedica le za red v znotranjem odmenjena, ne pa da bi mogla Rim zoper lahunstvo braniti, je očitno. Zato pa tudi sv. Oče le od Boga pomoči pričakujejo in kardinal-vikar je iz tega namena vevale devetdnevnic v čast sv. Mihaela nadangela, da bi se on vojskovo zoper tolovaje, tatove, zatiravce pravice, zoper satana in vse njegove služabnike. Po vsih rimskih cerkvah ljudje prav obilno hodijo k ti pobožnosti. — Sicer je neki tudi cesar Napoleon po kardinalu Reisach-u svoje varstvo slovesno obljubil.

Na Španjskem, pravijo, zopet rovarstvo vré; pa še celo zoper življenje kraljčino: celó na samem njenem dvoru so hudodelniki zasačeni. Vlade nočejo „frajmavrarjem“ na pête stopiti, zato bodo pa same njih žrtve. Najpred ti hudodelniki spodkopujejo katoliške vlade, potlej pridejo na versto razkolniške in protestantske z vsimi prestoli. Osnova satanova in njegovih beričev na zemlji je očitno ta-le: 1. zoper jezuite; 2. zoper katoliške samostane sploh; 3. zoper katoliške škofe, duhovne in katoliško Cerkev; 4. zoper katoliške prestole; 5. zoper razkolniške, protestantske in vse prestole; 6. zoper vse, kateri kaj imajo. V ta namen dela in pomaga nekaj beričev satanovih z odpertimi, naj več pa z zavezanimi očmi.

Kratke naznanila. Ministerstvo trgovstva je dovolilo, da se odsihmal smé po vsem cesarstvu v vsih jekih telegrafirati. Akoravno je čudno, če je kdaj bilo to prepovedano, vendar že nekteri nergajo, kakor da bi jim ne bilo čisto prav. — Kadar nimajo časniki dosti drugega čenčati, jim je pa „jutrovo vprašanje“ na versti; najberže ga bodo časniki reševali, kakor že dostikrat, rešil ga pa nihče ne bode. — Od začetka mal. serp. do polovice kimovca je po vsem cesarstvu za kolero zbolelo nad 70.000 ljudi, in izmed teh jih je umerlo čez 40.000. Po vsih krajih več obolelih umerje, kakor pa se jih ozdravi. — V Pešti je v neki vojašnici v 48 urah umerlo 110 vojakov; torej je vojaštvo to poslopje zapustilo. — Garibaldi se zdaj v Florenci dère zoper katoliško duhovstvo, ko ne more več v rovarski vojski avstrijskih prebivavcev dreti. — Dr. Jož. Zlat. Mitterutzner, gimnaz. profesor v Briksnu, imeniten jezikoslovec in učen mož, je na predlog odbora Marijne družbe na Dunaju dobil viteški križ Frančiška Jožefa. — Dnevniku „Zukunft“ se to „spomina vredno“ zdi, da praški vladni „Dnevnik“ jezuite zagovarja. — Ali tako?... — Odkar je kimovčeva pogodba med Napoleonom in Viktor-Emanuelom (da bodo francoske kardela Rim zapustile) konec dosegla, se zmiraj bolj pogosto in zmiraj bolj rezno govori o Napoleonovi bolezní. — V Zagrebu so se pričele šole 3. t. m. — Ogerskega prvostolnika Jan. Scitovskega je 30. u. m. mertvud zadel; zavoljo starosti se dvomi, da bi mogel obstati. — Greki na otoku Kandii so Turke popolnoma zmagali; 7000 kristjanov je 17.000 egiptovskih vojakov do morja gnjetlo, in tam so jih turške barke sprejele. Ta dogodba ima silno tehtnost, če se poterdi. — Svitli cesar so 4. t. m. preklicali obsedni stan na Dunajskem. — Mir z Italijo je 4. t. m. sklenjen.

CVETLIČNIK.

Zdihljeji na pokopališču za smert bolnega mašnika.

(Poslovenjena.)

Tožna biva tu samota,
Mračna obdaja me tihota,
Mirno je grobovje vse. —
Mutasti merličji spijo.
V tistem hladu vsi ležijo,
S spanja se ne prebudč.
Ze voljno pihlja
Nočna sapica
Čez grobovje!
Čez mojo bo
Gomilico
Pihljala skorej tud tako.

Duša žalostna v višave,
V kraj zveličanske se slave
Dvigni, — ondi, si domá,
Kmalí zmaga bo končana,
Kmalí večnih dni Hosana,
Z boljših pers ti zadihljá.
In v vsih slást morjé
Prejšnje boš solzé
Potopila.
Ovenčana,
Zveličana
Velic'ga vidila Boga!

Sladko milo solnce sije
Merzel séver več ne brije,
Prišla draga je spomlad,
Cvetka evesti je začela,
Tica v logu je zapela
Meni letos zadnjikrat!
V persih nosim smert,
Kmal mertvaški pert
Me bo ogernil.
Za malo let,
Pa dost terpét
Moj Stvarnik djal me je na svet.

Trume ti nasproti vrejo,
V družbo svojo te sprejmejo:
Večna slava tam doní;
Boš Bogú „Te Deum“ pela,
Kakor lilija cvetela
V večnem rajskem vertici.
Pridi, pridi smert,
Séli v rajski vert
Mi dušico!
Vesel'ga dné
Želi sercé,
Da že terpin počivat gré.

Sem še mlad! — pa mlade, stare
Deva merzla smert na pare:
Smrtnih se ne vbranim vrat.
Mašnik sem, — pa bodo kmali
Mi zvonovi oznan'vali,
Da ne pojdem več mašvat.
Ves moj zdanji čas
Že visi za las,
Naglo zgine.
Grem v groba hlad —
Truh in gnjilad,
Čeravno sem še mašnik mlad.

Vi, ki tiho v grobih spite,
Mi prostorček dovolite,
Naj tudi jaz med vami spim!
In ko strašni glas trobente
Stresal bo vse elemente,
Z vam' naj k sodbi se zbudim.
Zdaj pa sapica
Mirno naj pihlja
Čez grobovje!
Gomilico
Naj še mojé
Že skorej opihljá sladkó!

Ant. Námre.

Češena Marija.

Mladenec pred znamenjem Device Marije
Od dneva do dneva zamaknjen kleči,
Veselje mu z lica nedolžnega sije,
Ljubezni presvete mu serce gori.

Sim hodil častit je nebeško Kraljico,
„Češena Marija si!“ vedno je pél,
In zaljšal je z venci prečisto Devico,
V naročje pokladal cvetlice vesél.

Tako jo častil je od leta do leta,
In se priporočal v njeno je var,
V nji našel je mater, je našel očeta,
Katerih sirota poznal ni nikdar.

In kadar izusti češenje Marije,
Mu roža bliskeča iz ust prireveté,
In angel na strani jo v venec povije; —
Le ene je rožice manjkalo še.

Priromal je memo iz daljnega kraja,
Iz Rima priromal jahaje prelát,
Veliko ga černih spremljavcev obdaja,
Na persih bliskeče se križec mu zlat.

In viditi čudno prikazen neznano,
K mladenču je stopil, ga milo objél,
Misleč, da povelje 'z nebes mu je dano,
Je v kloster mladenčeka sabo vzél.

In kmalo je pervih bil mož učenosti,
Je lepšal s pobožnostjo uka zaklad;
Motila blišoba ga ni visokosti, —
Postal samostana je kmalo opat.

Prebiral je Saloma pesem visoko,
Je Davida psalme prepéval gladkó,
Spremljaval s prerokom je žalost globoko,
Učil je podložne z besedo mehko.

Al slast, ki je nekđaj mu v persih igrala,
Ko molil vsak dan je pred znamenjem klečé,
Se živo v spominu mu je oživljala,
Le v leta cveteče ga žene sercé.

Še enkrat k Mariji pred znamenje znano,
Kjer pégal je deček, zdaj starček hiti:
Vse zdi se svitlobe mu rajске obdano, —
Ko nekđaj, pred Materjo zopet kleči:

Ko nekđaj, zapoje češenje Marije —
In cvetka mu zadnja iz ust prirevete;
V doveršeni venec jo angel povije —
Menihu pa biti že neha serce.

Lunica.

Ura pozna je odbila,
Vse je tiho, vse že spi;
Serce moje ne počiva,
Huda rana ga skeli.

Oh osoda ti nemila,
S čim sem vender žalil te,
Da me tepeš brez hladila,
Da moriš tak zgodaj me? —

Ko le dalje tak zdihuje
In me peče še sercé;
Mila luna se dviguje
In prisveti v oknice.

Je sijala tako mila
Ravno mi na postljico,
Je prinesla in je vila
Sladko mi tolažbico.

Dragi bratec le ne hiraj,
Djala mi prijazno je,
Protí nebu se oziraj,
Kadar rana peče te.

Misli, dragi, ne pozabi,
Kadar vidiš šum sveta,
Da vsak cvet se rad pohabi,
In da svet le strup imá.

Gori lepo vse ostane,
Kar dospelo lepo je;
Gori ni nobene rane,
Ki bi pekla, žgala te.

Vse solzice tukaj gori,
Dragi bratec, jenjajo,
Torej v mraku in ob zori
Zri v višavo višnjevo,

Serce čisto si ohrani,
Hrabro, hrabro se vojskuj,
Vsake strasti se ubrani,
Za slabosti zadostuj!

Tako lepo govorila
Mila mi je lunica,
Tako milo je hladila
Skeleče rane serčica.

Oj pohlevna luna mila!
Sijaj, sijaj nam na svet;
Hladne nosi tolažila,
Kadar jame rana grét. A. Vadnov.

Iz Gorice, 8. vinot. V naši mestni farni cerkvi sv. Ignacija bomo imeli od 22. oktobra do 1. novembra ljudske dušne vaje ali eksercicije. Vodila jih bota oo. jezuita Bankič in Doljak. Vsaki dan bota po dva cerkvena govora, eden zjutraj, drugi zvečer, v slovenskem jeziku. Dovelj spovednikov bo pripravljenih, in dosti tudi družih pobožnih vaj — ter bo vsaki, kateri se želi vaj vdeležiti, mogel svojo dušo z vsim potrebnim oskerbeti.

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Ti-le gg. so prestavljeni in postavljeni: Janez Zagorjan z Dragatuša v Rovte; Drag. Kurent, novoposv., v Dragatuš; Mart. Indof z Rovt v Vreme; Mat. Jereb s Kočevja v Loški potok.

Dobrotni darovi.

Za nesrečne Mehovčane. Neimenovan 3 gold.; — P. po V. 5 gold.; — H. duh. 1 gl.; — Č. duh. 1 gold.
Za sv. Očeta. 2 gl. neimenovana. — Z Gorenškega 1) s prošnjo: „Sv. Oče, sprositi mi srečno smert!“ 1 križ. za 1 gold. 6 kr., 2 križ. po 33 kr. st. d.; 2) „Sv. Oče, sprositi moji mladi vnukinji pravi um in pamet!“ 3 sr. dvajsetice.